

Högsta domstolen
Box 2066
103 12 Stockholm

TG ./ riksåklagaren ang. grovt försvårande av konkurs m.m.

(Hovrätten för Västra Sveriges dom den 25 april 2018 i mål B 4741-17)

Riksåklagaren har förelagts att skyndsamt svara skriftligen på överklagandet. Svarsskrivelsen ska särskilt avse frågan om ansvarsfrihet med tillämpning av 11 kap. 2 § tredje stycket brottsbalken.

Inför avgivandet av svarsskrivelsen har yttrande från Ekobrottsmyndigheten inhämtats. Yttrandet bifogas, se bilaga.

Jag vill anföra följande.

Inställning

Enligt min uppfattning bör TG dömas även för grov oredlighet mot borgenärer, 11 kap. 1 § 2 st brottsbalken.

I övrigt bestrider jag ändring av hovrättens dom.

Jag motsätter mig inte att Högsta domstolen, med utgångspunkt i vad hovrätten funnit styrkt beträffande gärningen, meddelar prövningstillstånd i fråga om hur åtalet enligt åtalspunkten 1 i bilaga 1 till tingsrättens dom ska bedömas. Frågan om prövningstillstånd beträffande påföljd, skadestånd och kvarstad bör under sådana förhållanden förklaras vilande.

Skäl för prövningstillstånd såvitt avser någon annan del av målet anser jag inte föreligger.

Bakgrund

TG har av hovrätten dömts för grovt försvårande av konkurs genom mened enligt 11 kap. 2 § fjärde stycket och 15 kap. 1 § brottsbalken avseende gärningen under åtalspunkten 1 i bilaga 1 till tingsrättens dom (av tingsrätten bedömt som grov oredlighet mot borgenärer och grovt försvårande av konkurs) samt för överträdelse av näringsförbud den 15 januari 2016 – den 24 mars 2016 enligt 47 § lagen (2014:836) om näringsförbud (åtalet i bilaga 2 till tingsrättens dom).

Hovrätten har med beaktande av att TG, i enlighet med tingsrättens i denna del inte överklagade dom, även ska dömas för oredlighet mot borgenärer under tiden den 2 maj 2013 – den 30 oktober 2013, bestämt påföljden till fängelse i åtta månader samt beslutat att det för TG tidigare meddelade näringsförbudet ska förlängas så att det gäller för en tid av 1 år från det att hovrättens beslut har fått laga kraft.

Hovrätten har också beslutat att det som tingsrätten förordnat om kvarstad fortfarande ska gälla. Kvarstaden ska bestå till dess verkställighet kan ske, dock längst sex månader efter det att hovrättens dom har fått laga kraft.

Överklagandet till Högsta domstolen

TG yrkar i första hand att Högsta domstolen ska återförvisa målet till tingsrätten. I andra hand att åtalet, talan om näringsförbud och skadestånd ska ogillas samt att den beslutade kvarstaden ska upphävas.

TG yrkar således att Högsta domstolen ska döma honom endast för den av honom erkända gärningen (tingsrättens domslut p 2) och förordna att tidigare utdömd påföljd även ska omfatta den gärningen.

I sista hand yrkar han att han ska ådömas en icke frihetsberövande påföljd.

Målet i sak

Jag ansluter mig till vad Ekobrottsmyndigheten anfört i sitt yttrande.

När det gäller frågan om överträdelse av näringsförbud ansluter jag mig till hovrättens bedömning.

Prövningstillstånd m.m.

Av 54 kap. 10 § rättegångsbalken följer att prövningstillstånd får meddelas endast om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen (prejudikatdispens) eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag (extraordinär dispens).

För prejudikatdispens krävs att ett avgörande av Högsta domstolen får generell betydelse för bedömningen av framtida mål som innehåller liknande frågeställningar.

Enligt min uppfattning finns det inte någon grund för extraordinär dispens.

Ekobrottsmyndigheten har som sin uppfattning angett att det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att Högsta domstolen prövar hur åtalet under åtalspunkten 1 i tingsrättens domsbilaga 1 ska bedömas.

Det är framförallt två frågor som Ekobrottsmyndigheten framhåller som prejudikatintressanta, nämligen:

1. Om det i en situation som den förevarande kan dömas för oredlighet mot borgenärer enligt 11 kap. 1 § andra stycket och försvårande av konkurs enligt 11 kap. 2 § första stycket brottsbalken i konkurrens (jfr s. 10-11 i Ekobrottsmyndighetens yttrande under rubriken "Hur ska gärningarna bedömas").
2. Om ansvarsfrihet med tillämpning av 11 kap. 2 § tredje stycket brottsbalken ska anses föreligga i en situation som den förevarande (jfr s. 11-13 i Ekobrottsmyndighetens yttrande under rubrikerna 2-3 B).

Jag instämmer i Ekobrottsmyndighetens uppfattningar och anser lika med dem att Högsta domstolen är oförhindrad att pröva rubriceringsfrågan i hela dess vidd.

Till undvikande av bevisfrågor (som i sig inte är av prejudikatintresse) bör enligt min mening prövningstillståndet begränsas på det sätt jag inledningsvis föreslagit. Frågan om påföljd, skadestånd och kvarstad bör då förklaras vilande.

I fråga om överträdelse av näringsförbud m.m. kan jag inte se att det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att Högsta domstolen prövar överklagandet. Jag avstyrker prövningstillstånd i denna del av målet.

Bevisning

Om prövningstillstånd meddelas på det sätt jag föreslagit återopas från min sida inte någon bevisning. Målet kan under sådana förhållanden avgöras på handlingarna.

Jag ber att få återkomma med bevisuppgift och med mina synpunkter på målets fortsatta handläggning för det fall prövningstillstånd meddelas utan några begränsningar.

Kerstin Skarp

My Hedström

Bilaga

Yttrande av Ekobrottsmyndigheten

Kopia till

Ekobrottsmyndigheten (EBM 2018-635)
Ekobrottsmyndigheten, andra ekobrottskammaren i Göteborg
Kammaråklagaren Per-Olof Hermansson